

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

208

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרוֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה וְאִירוֹ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת"

"וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא"

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

(תהילים קה). הנפש מבקשת לראות פניו תמיד ללא הפסק, נמצא דזו באמת הבחינה למצבו הרוחני, בעת שאנו רואים מדה מסוימת של הרגשת שובע והסתפקות, זו הוכחה שאין פעולותיו נובעות מכח הנפש, כי בשעה שהנפש חי באדם, לא תתכן בשום אופן הסתפקות ושלוה, לעולם אין הסתפקות במצוות, כי המצוה גוררת אחריה מצוות נוספות.

מבואר בחז"ל (ברכות מ.): 'בוא וראה; שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם, מדת בשר ודם כלי ריקן מחזיק, מלא אינו מחזיק. ומדת הקב"ה מלא מחזיק, ריקן אינו מחזיק', עניני הגוף כולם נמצאים רק בכלי ריק, תאות האכילה נמצאת רק באדם רעב, אמנם כשאכל ושבע שוב אינו מתאוה לאכול וכמו כן יחס האדם לזולתו, בעת שחברו עני ונזקק נותן לו ואילו כאשר יש לזולתו אינו נותן לו, אמנם מדת הקב"ה להיפך, כי נתינת הקב"ה בלי תכלית ואין קצבה וגבול לנתינתו ולכן, אף מלא מחזיק, כי לעולם אינו מלא, אמנם בעת שהאדם כלי ריק אינו מחזיק. "יְהִי חֶכְמָתָא לְחַכְמִינָא" (דניאל ב). בעת שיש לאדם חכמה נותן לו עוד חכמה, כי כדי לקבל מאת הקב"ה חייב להיות מוכשר לקבל ומשו"ה חייב להיות כלי מלא וכנאמר: "וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ שְׁמֵעוּ" - 'אם שמוע בישן, תשמע בחדש' (רש"י

המשך בעמ' 2 <<<

אף מצוה שאינה שלמה אלא חלק ממצוה אינו מסתפק במצוות שעשה.

"וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא" (קהלת ו). אין קץ ואין גבול לתאות הנפש, כי הנפש היא חלק אלוך ממעל וכשם שהקב"ה ללא תכלית, אף הנפש ללא תכלית, שאיפת הנפש לזכות להקב"ה ולעוה"ב. וכפי שעוה"ב הוא נצח נצחים ללא תכלית, כן אין די לשאיפת הנפש לזכות לעוה"ב.

"דְּרָשׁוּ ה' וְעֲזוּ בְּקִשׁוֹ פְּנֵי תְּמִיד"

וברש"י: 'למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? לפי כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהן בחנוכה לא הוא ולא שבטו. א"ל הקב"ה: חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות' ויש להתעורר, המעט מה שזכו שבט לוי ואהרן הכהן? שנאמר עליהם: "וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם" והיא מעלה מיוחדת שרק שבט לוי זכו לה יותר משאר השבטים וביותר אהרן הכהן הרי קדושתו היתה למעלה מכל כלל ישראל ואף משה רע"ה לא זכה להיות כהן גדול ומה לו להתקנא בקרבנות הנשיאים שהקריבו ישראל ולא שבט לוי? ועד כדי כך נתקנא בהם עד שחלשה דעתו והוצרך הקב"ה לפייסו שלך גדול משלהם.

חזינן מהכא, שבעת שזוכה האדם להגיע לשלמות, לעולם אינו שבע רצון מאשר הגיע אליו ושואף תמיד להשיג עוד מעלות ומדרגות

ומכיון שראה אהרן הכהן שהנשיאים הביאו קרבנות לחנוכת המזבח ושבט לוי לא הביא חלשה דעתו וכן מצינו גבי משה רע"ה שהפריש שלש ערי מקלט בעבר הירדן, אע"ג שעדין לא קלטו את הרוצחים, שכל זמן שלא הפרישו ערי מקלט בארץ ישראל, אף אותם שבעבר הירדן לא קלטו והרי משה רע"ה זכה לאין שעור הוא אשר נתן תורה לישראל, מ"מ בראותו שיכול לעשות מצוה נוספת,

"בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת הַנִּירֹת אֶל מֹול פְּנֵי הַמִּנְוֹרָה וְאִירוּ שְׁבַעַת הַנִּירוֹת"

'דברים' יא). ולכן בעת שנפשו של אדם חיה בקרבו, לעולם אינה מסתפקת במה שיש לה ושואפת להשיג עוד ועוד.

**"וּבְיָוִם הַקִּיָּם אֶת הַמִּשְׁכָּן פֶּסַח הָעֵנָן
אֶת הַמִּשְׁכָּן לְאַהֲלֵי הָעֵדוּת וּבְעֶרְבֵי יְהוָה
עַל הַמִּשְׁכָּן כְּמֵרָאָה אֲשֶׁר עַד בְּקָרָ: פֶּן יִהְיֶה
תְּמִיד הָעֵנָן יְכַסֵּנוּ וּמֵרָאָה אֲשֶׁר לִילָה"
(במדבר ט). לו זכינו לראות פעם אחת את הגילוי הגדול שיש בענן ובמראה האש, הרי בודאי היינו מתעוררים ומתקרבים להקב"ה ונעשים למאמינים גדולים שהרי רואים בחוש כבוד ה'. והנה דור המדבר זכו לכך במשך ארבעים שנה דבר יום ביומו ולכאורה מדוע זכו דור המדבר להתגלות כ"כ גדולה ולהטבה מופרזת זו מאת הקב"ה?**

ואיתא בילקוט (ט תשכג): **"וּבְיָוִם הַקִּיָּם אֶת הַמִּשְׁכָּן פֶּסַח הָעֵנָן" 'אותו ענן שנגלה עליו על הר סיני. משל למה הדבר דומה? למלך שהיה לו אוהב שלח ואמר לו: "התקן עצמך, שאני בא אצלך יום פלוני" לא האמין אותו האוהב, חזר ואמר: "אפילו הוא בא אצלי כדמות הדיוט, או בלילה, ידע המלך מה אמר אוהבו". שלח לו: "חייך, ביום אני בא אצלך בפרהסיא והסוס שרכבתי עליו ביום שנעשיתי מלך, אני רוכב ופופירא שנזרק עלי ביום שנעשיתי אגוסטוס אני לובש ובא אצלך כדי שידעו הכל מהו חבתך עלי".**

מבארים לנו חז"ל את גודל האהבה והחביבה שמחבב הקב"ה את ישראל ולכן באותו הלבוש והענן שהיה במעמד הר סיני, נגלה עליהם במשכן לגלות אהבתו אליהם. נתבונן נא בזה ונראה כמה נפלאים הדברים, כי הנה אנו מורגלים בהבנות פשוטות שנזכה לעולם הבא ויותר מזה איננו מבינים. והכא חזינו ציורים באהבת השי"ת, כי בעת שהקב"ה נותן ומטיב אין גבול ותכלית להטבתו ונותן שפע והטבה עד בלי די ורק מחובתנו להיות כלים הראויים למתנת השי"ת וביציאת ישראל ממצרים שזכו להיות מקבלים לא היה סוף לשפע שקבלו מאת הקב"ה.

איתא (במד"ר כב ו): **"ג' מתנות נבראו בעולם; חכמה גבורה ועושר, זכה לאחת מהן נטל חמדת כל העולם. זכה בחכמה זכה בכל, זכה בגבורה זכה בכל, זכה בעושר זכה בכל, אימתי? בזמן שהן מתנות שמים ובאות מכח התורה! אבל גבורתו ועשרו של בשר ודם אינה כלום",**

בעת שזוכה לקבל מתנה מאת הקב"ה זכה לכל ואע"ג שמתנות נפרדות הן ואין שייכות כלל בין העושר החכמה והגבורה, אבל כן היא נתינתו של הקב"ה שאין גבול וקץ לנתינה. ומשו"ה, בזכיה במתנה אחת זוכה אף בשאר המתנות.

והיינו: כנ"ל שכמו שנתנת הקב"ה לאין שעור כן היא תאות הנפש וכמ"ש: **"וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא"** ולכן חייבים אנו לירא ולחרוד עד מאד כראותנו שמסתפקים אנו במעט תורה ותפילה ואיננו שואפים לגדולות ונצורות, הרי זה הוכחה שאין לנו שייכות לעבודת הנפש וכל תורתנו ומעשינו הטובים קשורים רק לתאוות הגוף ומשו"ה **"כְּלִי רִיקָן מִחֻזֵּיק"** וכיון שלמד מעט תורה שוב יש בו הרגשת רויה ואינו שואף לתוספת גדלות.

ולפי זה יש לבאר דברי חז"ל (נדה ל:): **"אפילו כל העולם אומר לך צדיק אתה, יראה עצמו כאילו רשע" ונראה, שאין הכונה שיראה עצמו כרשע בתורת עצה כדי שלא יפול בגאווה וכדומה, אלא יסודו כפי שנתבאר, דתאות הנפש אין לה גבול ולכן אף כשהגיע למדרגת צדיק, מכל מקום תאותו והרגשתו להוסיף יותר ויותר חייבת להיות באופן שיחוש עצמו כאילו והוא רשע גמור, שבנוגע למה שעדין יכול להשיג הרי נחשב כרשע שלא השיג מאומה.**

"וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְלוּיִם כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה לְלוּיִם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר ח כ)

וברש"י ז"ל: **"כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה" - 'משה העמידן ואהרן הניפם וישראל סמכו את ידיהם'.**

"כֵּן עָשׂוּ לָהֶם" - 'להגיד שבח העושים והנעשה בהם שאחד מהם לא עיכב', כל פעם שהגעתי לפרשה זו ולפירושו של רש"י ז"ל, התקשיתי ולא הבנתי מה זה ה'שבח העושים והנעשה' ולמה יעכבו אחד מהם ומה מעכב אותם? איזה נסיון היה כאן שיפריע ויעכב לקיים ציווי השי"ת?

ומצאתי בספר 'גור אריה' למהר"ל ז"ל עה"ת: 'שלא היו מעכבים ישראל מפני שלקח הלויים לעבודתו ובישראל לא

בחר. והלויים לא עכבו אע"פ שהיו צריכים להיות נזוהרים בקדושה שמא יענשו. ומשה ואהרן לא היו מעכבין ולא היו מקנאין בגדולה שלהם שבתחילה היו הם לבד ועכשיו גם הלויים עמהם' עכ"ל. לו היה אחד מהן מתעצל או מתמהמה קצת לא נתקיים אז דבר ה', דוקא ע"י שתוף והתאמת הפעולות של כל אחד ואחד נתהוותה ונתגשמה כונת הבורא ית"ש, כל אחד ויתר משלו והשקיע חלקו הרוחני בקיום דבר ה' ואחד מהן לא עיכב.

"לֹא אוֹכַל אֶנְכִי לְבַדִּי לְשֵׂאת אֶת כָּל הָעָם הַזֶּה", באותה שעה א"ל הקב"ה למשה, מנה תחת אותן הזקנים אחרים תחתיים, שנאמר: **"אֶסְפֶּה לִּי שְׁבָעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל... וְיִרְדְּתִי וְדַבַּרְתִּי עִמָּךְ שָׁם"**, להודיעך שיום מינוי הזקנים חביב לפני הקב"ה כיום מתן תורה, שכתוב: **"כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרַד ה' "** ואף במינוי הזקנים כתוב בו ירידה. עלינו להבין מה מהותה של השמחה ששמח הקב"ה ביום מינוי הזקנים כביום מתן תורה?

ידוע הדבר ששמחת מתן תורה היתה גדולה מזו של בריאת העולם, שעל ידי מתן תורה נשאר העולם בקיומו. ובכן מהי ההשוואה של יום מינוי הזקנים ליום מתן תורה ואיזה סוד טמון וגנוז במינוי זקנים? איזה שבח גדול יש בזה? וגם משמע שהקילוס והשבח מתיחס למשה רבנו ע"ה ובמה אפוא כחו גדול בזה שנתן את הסכמתו למינוי הזקנים?

נראה הדבר, שגדולת מדתו של משה היא בעונה, שהסכים לצרף אליו עוד שותפים בעבודה, שלא יהיה הוא האחד הכולט תמיד בראש הנהגת העם, אלא שגם אחרים ישתתפו וגם על שמם יקרא החלק שנטלו בהנהגה ושהצלחת העבודה תהיה מוסבת עליו ועליהם כעל שותפים שוים ולא זו בלבד שהסכים משה לכך, אלא היה מבקש מהקב"ה שישתף עוד מישהו בעבודתו ושררתו.

מדה כזו של ענוה, לב טהור אמיתי כזה, המעטת הכבוד והבטול העצמי, הרצון לשתף אחרים בעבודתו עד כדי הכהיית הצורה העצמית, כפי שבאו לידי בטוי במעשה של משה, כמוהם ממש כיום מתן תורה, **'כֹּאִישׁ אֶחָד וּבְלֹב אַחַד'** חנו בני ישראל ליד הר סיני לקבל את התורה ושמחה גדולה ויתירה היא להקב"ה שמקדשים את שמו באחדות ובלב שלם. ■

מוסר

"כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הָרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה כִּן עָשָׂה אֶת הַמְנֹרָה"

המנורה מסמלת את היותה של התורה מקשה אחת

המנורה. בפסוק הראשון של ספר 'במדבר' יש שבעה עשרה מלים כנגד שבעה אשר הטפחים שהיו גובה המנורה על פי דעה אחת. בפסוק הראשון של ספר 'דברים' יש עשרים ושנים מילים כנגד עשרים ושנים הגביעים שבמנורה.

דבר זה רמוז ב'מדרש פליאה' הקושר בין מעשה המנורה ובין הפסוק בספר תהילים (קיט קל): "פֶּתַח דְּבָרֶיךָ יְאִיר". מה ענין פסוק זה לכאן? אלא שהמדרש אומר: ש"פֶּתַח דְּבָרֶיךָ" - הפסוק הראשון בכל אחד מחמשת ספרי דברים - "יְאִיר" - הוא רמז לאחד מחלקי המנורה ומלמד אותנו שכל התורה כולה, כמו המנורה על כל חלקיה, היא מקשה אחת. ■

בלומדי התורה, יזכה בעולם הבא להיות גוש אחד עם לומד התורה והשכר שהוא יקבל יהיה בבחינת הזהב היוצק יחד את כל חלקי המנורה.

וכיצד רומזת המנורה על התורה ועל צרופה של התורה במקשה אחת? אומר בעל ה'שבילי

יעקב': כי חלקי המנורה רומזים על כל אחד מחמישה חומשי תורה. בפסוק הראשון של ספר 'בראשית' יש שבע מלים, כנגד שבעת קני המנורה. בפסוק הראשון של ספר 'שמות' יש אחד עשר מלים, כנגד אחד עשר הכפתורים שבמנורה. בפסוק הראשון של ספר 'ויקרא' יש תשעה מלים, כנגד תשעת הפרחים שקשטו את

המנורה מסמלת כידוע את התורה. אומר ה'חפץ חיים' כי עתה מובן למה היא נעשתה מתחילתה מקשה אחת ולא מכמה חלקים מצורפים. אפילו הגביעים, הכפתורים והפרחים היו מעובדים מאותו גוש זהב. הדבר בא ללמד אותנו לדורות שהתורה כולה, על ההלכות, הכללים, הפרטים והרקדוקים, תורה שבעל פה וכל חדושיה, כולם נתנו למשה בסיני וכל עיטור לתורה שרשיה טמונים בה וזהו שנאמר: "כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הָרְאָה ה' אֶת מֹשֶׁה" - באותה תורה שגילה ה' למשה בהר סיני, "כִּן עָשָׂה אֶת הַמְנֹרָה". מקשה אחת.

ומוסיף ה'חפץ חיים' ואומר: מה שמדגישה התורה "עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מִקְשָׁה הוּא" בא ללמד אותנו שכמו "יִרְכָּה" של המנורה, שהוא הבסיס שלה צריך להיות עשוי מגוש אחד עם המנורה, כך מחזיק התורה, התומך בממונו

רמז

"עַל פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יִחַנו"

המקור לאמירת 'אם ירצה ה' הוא בפסוק זה

לפני בני ישראל אינו אלא טעות. וכיצד הוא מסיק זאת? - מההלכה האומרת, שכל פסוק שלא פסקו משה רבנו אין אנו רשאים לפוסקו. לפי זה צריכים לומר את הפסוק בשלמותו ולא בחלקו. ועוד, שגם מצד הסברא הדברים הם כך, שהרי בהוצאת ספר תורה אנו אומרים: "וַיְהִי בְּנִסְעוֹ", בהחזרת ספר התורה, לאחר גמר הקריאה בו, אומרים: "וַיִּבְנְהוּ יְאִמֵּר". הגבחה התורה היא בין ההוצאה להחזרה והיינו: אם כן, צריכים לומר "עַל פִּי ה'

יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יִחַנו". ומכאן מסיק רבי חיים מוולוז'ין, שאין כל מקור לומר את שאנחנו רגילים לומר בעת הגבחה התורה. ■

"עַל פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יִחַנו" את משמרת ה' שמרו על פי ה' ביד משה, כי המנהג שנשתרש לומר בעת הגבחה ספר התורה "וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה

בספרו 'שני לוחות הברית' אומר השל"ה הקדוש: כי בפרשה אנו מוצאים שלשה פסוקים הסמוכים זה לזה, שבכל אחד מהם נאמר פעמים: "עַל פִּי ה' " (ט יח, כ וכג). התורה מדגישה לנו בזה שיהודי אינו עושה שום תנועה ואפילו נסיעה וחניה בלי שיאמר 'אם ירצה ה' או 'בעזרת ה'.

ומוסיף השל"ה: שמצאנו לכך רמז גם בספר 'משלי' (יט כא) שם נאמר: "נִעְצַת ה' הִיא תְקוּם". אותיות היא בסדר הפוך מרמזות על 'אם ירצה ה', שאם יקדים האדם ברכה לה' לפני כל מעשה תתקיים עצתו בעזרת ה'. רבי חיים מוולוז'ין לומד מהפסוק:

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם"

האם האיסור להתגאות הוא במנין הלאוין?

פנינים לפרשה

"בהעלתך את הנרת" (ח ב)

כתב רבינו 'בעל הטורים': 'סמך נרות לחנוכה רמז לחנוכה לפרסומי ניסא בנרות.'

עוד עמד רבינו 'בעל הטורים': 'כתיב: "בהעלתך את הנרת". וכתיב (שמות כז כ): "להעלות נר תמיד". לבית הלל תחלה נר ואח"כ נרות, שמוסיפין והולכין. והיינו להעלות נר שמעלין בקדש. ולב"ש תחלה נרות ואח"כ נר, שמורדין והולכין.'

"ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים" (ט יט)

הרמב"ן בפירושו: עומד לבאר את מהלך נסיעתם לפי הכתוב בפסוקים שלפנינו והכל היה בדרך עליה בדרגת טרחתם של בני ישראל בהילוך המסעות ורצונם לעשות כפי שיצום ה' ע"י הראות להם בהעלות הענן. וגם דברים אלו כלולים בנבואתו של הנביא ירמיה: "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריה אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

ואלו דברי הרמב"ן ז"ל: 'וטעם "ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים והמקום הוא איננו טוב בעיניהם והיו חפצים ומתאווים מאד לנסוע מן המקום, אעפ"כ לא יעברו על רצון השם וזה טעם: "וְשִׁמְרוּ כְּנִי יִשְׂרָאֵל אֵת מִשְׁמַרְתּוֹ ה' וְלֹא יִסְעוּ", כי מיראת השם ומשמרם משמרת מצותו, לא יסעו.'

והמשיך הכתוב ואמר: 'וכן אם יהיה הענן ימים מספר, כשנים או שלשה ימים והיו העם יגיעים מאד וענה בדרך כחם, יעשו רצון השם ללכת אחרי הענן.' והמשיך הכתוב וסיפר עוד: 'כי יש

של "ממים" כסדרן 'משה מת יהושע מכניס'. אך עתה הנ"ן והה"א מפסיקים, בין אותיות "ממים", זה שאמר הכתוב: "מתנבאים במ"ח נ"ה" רצה לומר: שהיו מוחים את אותיות ה'נ"ה' והשתא נעשה הראשי תיבות כסדרן 'משה מת יהושע מכניס'.

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם" (יב ג)

רבינו משה מקוצי חיבר את ספר הסמ"ג שבו ביאר וכלל סדר מנין המצוות וצוהו במראה החלום לחבר את ספר הסמ"ג וכתב בהקדמתו: 'שתוכחת הענוה היה דורש לרבים, אבל לא היה בדעתו למנות זאת בלאו וגם רבינו משה (הרמב"ם) לא הזכירו בחשבון הלאוין במנין ספר המצוות שלו וכשהגעת להשלים את מנין הלאוין הקרוני בחלום במראית הלילה, הנה שכחת את העיקר "השמר לך פן תשכח את ה'" והתבוננתי בבקר והנה הוא יסוד גדול ביראת השם והואלתי לחברו בעזרת הייב חכמתא לחכימין, אח"כ עיינתי בפ"ק דסוטה (ה). וגרסיןן שם להדיא אזהרה לגסות הרוח מנין שנאמר: "וְרַם לְבַבְךָ וְשִׁכַחְתָּ" וכו'.

ומן הענין לציין בזה שבעשין ג' כתב הסמ"ג כדברים האלה: 'בשנת תקצ"ו הייתי בספרד להוכיחם ואימץ הקב"ה את זרועותי בחלומות היהודים ובחלומות הגוים ובחזיונות הכוכבים ויט עלי חסדו ותרגו הארץ ותהיה לחרדת אלקים ועשו תשובות גדולות וקבלו אלפים ורכבות מצות תפילין מזוזות וציצית'. והמהרש"ל פירש בבאורייו על הסמ"ג: שכונתו שהיה פותר להם חלומותיהם' ורבינו החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (מ קעח) כתב: 'נראה שהי"ל ליהודים ולגוים חלומות מבהילים וחזיונות הכוכבים המורים רעה לעולם ושם פחדו פחד ועי"ז קבלו תוכחתו'. ■

שלא יעמדו רק לילה אחד ויסעו בבקר אע"פ שהוא טורח גדול'.

והמשיך הכתוב ואמר: 'ולפעמים יעמוד הענן יומם ולילה, כי הלכו כל הלילה ובאו במקום ההוא בבקר וינח הענן שם כל היום ההוא וכל הלילה ונעלה בבקר השני ונסעו והוא טורח גדול מן הראשון, כי היו העם סבורים שיעמדו שם ופרקו העגלות והניחו משאם כמנהג הבאים מן הדרך ובהעלות הענן יחזרו לטעון ולא יוכלו לעשות להם תקון לדרך'.

"והיה טעמו פטעם לשד השמן" (יא ח)

כתב רבינו 'בעל הטורים': "ש'אנן מואב מנעוריו ושקט הוא אל שמריו ולא הורק מכלי אל כלי ובגולה לא ה'לך על פן עמד טעמו בו" (ירמיה מז יא). "וישנו את טעמו" (ש"א כא יד). "בשנותו את טעמו" (תהלים לד א) גבי דוד. מואב שהיה שקט, עמד טעמו. אבל דוד שגלה ממקום למקום, "בשנותו את טעמו".

ולענין זה אמר הכתוב שדור המדבר אע"פ שגלו ממקום למקום, לא שינו את טעמם, בשביל המן שנאמר בו: "טעמו פטעם לשד השמן" ואחז"ל במדרש (תנחומא כ): 'לא ניתנה התורה לדרוש, אלא לאוכלי המן'.

"מתנבאים במחנה" (יא כז)

כתב בספר 'חנוכת התורה': פירש רש"י: "אל"ד ומיד מתנבאים במחנה" ומה היו מתנבאים - 'משה מת, יהושע מכניס' והוא ממדרש חז"ל. ויש לבאר על דרך רמז: כי גבי משה כתיב: "פי מן המים משיתו" והנה אם היה נכתב: "ממים משיתו", היו הראשי תיבות

משל

"וַיִּסְעוּ מֵהַר ה' דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים"

רבי המצוות הוא עוד בטוי לדאגת בורא עולם לבניו

קנה מהם בדים רבים באכות מיוחדת. אמנם לא נתנו לי לנוח - אמר - וגם לא טיילתי בשום מקום, אבל נו, מילא. גילה לו הדוד שהוא גרם לסוחרים לבוא והביא עליו את כל הטורח הגדול. "פחדתי שתלך לטייל, תגיע למקומות אסורים ותפסיד את כל הכסף שהבאת אתך לצרכי מסחר, לכן דברתי אתם שיבואו אליך האחד אחרי השני כדי שלא יהיה לך זמן ללכת לטייל ולבזבז כסף וזמנך, אלא רק לעסוק במסחר שלשמו באת".

והנמשל - הקב"ה שלח את היהודי לעולם לעשות מסחר ולקנות תורה ומצוות. אבל העולם הזה מלא בנסיונות והקב"ה חשש שהאדם ימשך לתאוות ותועבת הלב ולכן הרבה לו מצוות כך שעוד בטרם יסיים את האחת כבר תבוא להם השניה והשלישית. כך לא ישאר להם זמן ללכת אחר עצת היצר.

זה מה שאומר רבי חנניה בן עקשיא: **'רצה הקב"ה לזכות את ישראל'** - הוא חשש שמא יבזבו האדם את זמנו לריק ולכן **'הרבה להם תורה ומצוות'**. רק כך יוכל היהודי למלא אחר יעודו בעולם ולשוב הביתה אחרי מאה ועשרים עם סחורה בידו שתהפוך אותו לעשיר לחיי נצח. ■

מלהציע לו את הסחורה שלהם. מהרו הסוחרים למלון, זה יוצא וזה בא כל אחד וסחורתו בידו.

אחרי שהדוד העריך שכבר קנה את כל הסחורה, הלך גם לסוחרים בעיר סמוכה ודרבן אותם לבוא לאותו מלון. גם הם הגיעו עם הסחורה בידם והצעיר לא ידע מנוח. לא ניתנה לו ולו רגע של מנוחה. כאשר נגמר הכסף ולצעיר נשארו רק ההוצאות, החליט לחזור לביתו. בדרך, נכנס לבית הדוד להפרד ממנו. הוא סיפר לו שבאו אליו סוחרים רבים והוא

חז"ל דורשים שאותו היום שנסעו מהר סיני נסעו בשמחה וברחו משם כתינוק הבורח מבית הספר. אמרו שמא יוסיף לנו עוד מצוות. וזו היתה הפורענות הראשונה שבגללה התאחרו בכניסה לארץ.

במסכת 'מכות' (כג): אומר רבי חנינא בן עקשיא את אמרתו הידועה: **'רצה הקב"ה לזכות את ישראל ולפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר (ישעיה מב): 'ה' חפץ למען צדקו וגדיל תורה ויאדיר'.** ונשאלת השאלה והרי ככל שהתורה גדולה יותר כך גדל החשש שלא יוכלו לעמוד בכל דרישותיה?

אחד ההסברים שאומרים המפרשים הוא: שאמנם רבי המצוות מעלה את החשש שלא יעמדו בהם, אבל יחד עם זאת המצוות גורמות למנוע השתוקקות מהבלי העולם.

המגיד מדובנא הסביר זאת בדרך משל: צעיר אחד רצה לעסוק במסחר ונסע לעיר רחוקה להביא משם סחורה. כשהגיע, פגש את דודו וסיפר לו על התכניות שלו. רצה הדוד לעזור לו, בא אל סוחרים הברים ואמר להם שהגיע לעיר סוחר הרוצה לקנות מהם בדים והאיץ בהם לבוא למלון שבו הוא מתאכסן כדי

www.shofar.net

הכה את המומחה

על כל שאלה תשובה מאגר ענק של שאלות ותשובות בכל הנושאים ביהדות.

יש לך שאלה ביהדות שאף פעם לא העזת לשאול? במדור 'הכה את המומחה' באתר שופר' מקבלים את כל התשובות בוחרים שאלה

והרב אמנון יצחק עונה בקולו

שנת השמיטה

העברתו של עציץ נקוב

מערכת 'חברותא'
מיוחד 5 'גנזי המלך'

שאלה: האם מותרת הגבחת עציץ נקוב מן הארץ והורדתו לארץ בשנה השביעית?

תשובה: כתב בשו"ת 'מנחת שלמה' (א מא): נראה שלפי שיטת הרב המגיד בדעת הרמב"ם ('שבת' ח ד). דעציץ נקוב מוגבה באויר חשיב לגמרי כתלוש, אסור להגביה עציץ נקוב מן הארץ ולחזור ולהורידו על גבי קרקע, דהא עציץ נקוב הרי הוא כארץ, כדתנן ב'דמאי' (ה י). וכן הוא גם לענין שביעית, כדאיתא ברמב"ם ('תרומות' א כג) וברמב"ן ורשב"א שבת (צה.).
ואם כן, מיד כשהגביהו, נעשה תלוש. וכשחוזר ומורידו, הרי הוא זורע, או נוטע.

וכן יש להזהר אליבא דכולי עלמא שלא להורידו על הארץ אם הוא עומד על גבי דבר המפסיק בין הנקב ואויר הקרקע.
ואף גם זה צ"ע אם יש לחוש בשביעית

בזמן הזה למה שהעלה המל"מ ('בכורים' ב) שאם רק נוטה מקצת מן הנוף על הארץ חשיב כמחובר אף מה שבתוך העציץ.

ואף שמסתבר דלענין שביעית, כיון דלא עביד מידי בגוף הקרקע, אין זה זורע ממש אלא תולדה וגם נראה דשביעית צריכה להיות דומה בדבר זה לדין נחל איתן, שנערפה בו עגלה ערופה, שאמרה תורה: **"ולא יזרע"** ושם בודאי מותר להעמיד עציץ נקוב עם זרעים, או אפילו לזרוע בו לכתחלה, משום דלא אסרה תורה אלא **"בו"**, (עיין רמב"ם 'רוצח' י ובשעה"מ שם).

ואם כן, גם כאן. ועיין גם בתוס' (גיטין כא:): דלא חשיב בהכי מחוסר קציצה, אבל מכל מקום, כיון שמשביח ודאי את הזרעים בפעולה זו שהוא מעמידם ע"ג קרקע, אפשר דאסור מדרבנן. דלא גרע מעושה בתים לצל וכדומה.

אכן נראה לצרד בזה לקולא, דכיון דבשעה שהוא מגביהו יכול הוא עדין לחיות מן הלחות ששאב תחלה מן הארץ כאילו הוא עומד גם עכשיו ע"ג הארץ ולא יהיה מורגש בו שום קלקול, אלא לאחר ששהה ויעמוד שם זמן רב, לכן אפשר שפעולת ההורדה

ע"ג קרקע שבאה למנוע הפסד חשיבא כ'אוקמא אילני' דשרי.

ואף דבכה"ג דקא עביד בגוף האילן, איכא דאסרי אף לאוקמי. וגם יש לדון אי שרי לכתחלה להפסיד ע"מ לאוקמא אח"כ, מכל מקום נראה, שבתוך בית מקורה אפשר שפיר להקל.

גם ראיתי במרה"מ ('שבת' ח ד) שכתב בדעת הרמב"ם: שהמגביה עציץ נקוב ומניחו ע"ג יתדות רק לפי שעה, דלא מיקרי תולש. ■

יעמדו על הברכה

גילה בת נורית
לבריאות איתנה ושתצליח בבחינות
ובכל מעשי ידיה

אברהם בן נעמי
לזיווג הגון מהרה
ולהצלחת כל עמ"י וחזרה בתשובה

צפורה אביגיל בת פרלה
ללידה קלה ורפואה שלמה
דב ברל בן פייגא לרפואה שלמה

לירון חן בת רחל
לזיווג הגון משרש נשמתה

אבישי בן ימימה ומשפחתו
הילידים והנכדים
לבריאות טובה ופרנסה טובה

פנינה בת אילנה
לפרנסה וזיווג הגון מהרה
ובריאות לילדים דור ורומי

מישל בת אלאונורה
תזכה להיות אשת חיל

מארקו בן אלידה
יזכה לעלות לארץ עם כל משפחתו

עידית בת רות
ודוד בן זהבה
לפרנסה טובה ושפע ובנים זכרים

אשת חיל!

הנך מוזמנת ליריבצה ימים של מנוחה חופית וחודש כוח
באפירה כסרית קסמה ומריצה ברחוב יסודית אפיונית
רנאטו עירך בכסר רנאטו המדחים "בית קיי" בנהריה באסן
אצלנו חקבלי חבילה משלמת ירוחנית

אכל ברשה בנחה בהשגחה מעולה וצמודה רובין
שמיטה כהלכה!!!

בהשתתפות המלאה של הרב לסרי
מרצה בכיר ב"עריכים"

טיול לקברות הצדיקים

יחמה מזרחי מצושלים.

וגל זה בניהולה והשתתפותה של הרבנית לסרי
וההסכמתם ועידודם של רבנים גאונים שלי"א

השנה שני מחזורים:
מחזור ראשון: מ"ט עד ל"ב סיון 25/6 - 22/6 ולמינימום תשס"ח
מחזור שני: מ"ג תמוז עד ו' תמוז 9/7 - 6/7 ולמינימום תשס"ח
ארבעה ימים עם צבירת כוחות ושמחה אמיתית...

פרטים ורשמה: רות: 0504119222
עמליה: 0508376750

הודרוז מ"ט מקומות מוגבל

חדש בארץ!!

בכל לילה לפני ה'נץ'
**הרב
אמנון יצחק**
נותן שעור ב:
4:30 מדרש 'שוחר טוב' על תהלים
5:15 תפילת ותיקין
לרפואת הרב יהודה בן אסתר הינדה יצ"ו
הצבור מוזמן לכל השעורים
בבית כנסת אליהו הנביא רח' עוזיאל 42 ב"ב

לפרסום
**ביגנזי
המלך
צלצל
עוד היום**
**03-6762226
050-6500666**

מפעל שכפול והדפסה ל DVD | CD

- * מקבלים כל כמות לשכפול, מחירים מיוחדים לכמויות גדולות
- * אפשרות להדפסה איכותית בצבע מלא או שחור
- * כל סוגי הארזיות: מעטפות, שקיות ניילון, עטיפות נייר וקופסאות פלסטיק
- * עבודה איכותית ואספקה מהירה

בלעדי: ציפוי לכה ע"ג הדיסק להעמקת הצבע והגנה על הדיסק
[שימו לב: בהדפסה רגילה אצבע לחה תגרום למריחת הצבע]

מפעל שומר שבח!!!

לפרטים והזמנות: נחום - 050-5533803 פקס: 03-6780237

בס"ד

למדינה'

התשובה

"מה שלא עשתה המדינה ב-60
עשתה התשובה ב-30"

מילים: הרב אמנון יצחק
לחן: ארז יחיאל והרב אמנון יצחק
עיבוד והפקה מוסיקלית: אודי דמארי

ניתן לרכוש במשרדי 'שופר'

מתתיהו 10 בני ברק

טל. 03-6777779